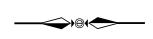

עין משפט ונר מצוה

קיד א מיי פכ"א מהל' אסורי ביאה ה' כח סמג לאוין קפו טוש"ע אה"ע סי' כג סעיף ג: **קבו** ב מיי פ"ד מהל' מאלכות אסורות הלי"צ סמג לאוין קלב טוש"ע יו"ד סי' ח סעי' ג: **קבו** ג ד מיי שם הלי"ג סמג שם טוש"ע יו"ד שם סעיף ה:

תורה אור השלם

1. וְחָלַב נִבְלָה וְחָלַב טרפה יַעֲשֶׂה לְכָל מִלֻּאכָה וְאָבָל לֹא תֹאכְלֶהָ: ויקרא ז כד
2. וְאָמַר אֲזָחָה אֲדֹנָי אֱלֹהֶיךָ הִנֵּה נִפְשִׁי לֹא מִטְמָאָה וְנִבְלָה וְטָרֵפָה לֹא אֲבָלְתִּי מִנְעֻרָי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָא בִּפִּי בֶשֶׂר פְּגוּל: יחזקאל ד יד

רבינו גרשום

ואנא אמינא מחיים אתי איסור טרפה וכו'. כלומר מסוכנת מחיים דהיינו טרפה אתי איסור טרפה וחיל על איסור חלב מסוכנת לאחר מיתה דהיינו נבלה מיבעיא: אלא מוכריכי רחמנא נבלה וכו'. כלומר מדאיצטריך רחמנ' למיכתב נבלה דלאחר מיתה מכלל דטרפה לאו היינו מסוכנת: התיב נמי אי אפשר דלאו היא מסוכנת כו'. ועדיין אימא לך דאי טרפה היינו מסוכנת לא הוה איצטריך למיכתב נבלה דלאחר מיתה חלוק מבשרה: ויש לך אחרת שחלבה חלוק מבשרה: התיב אסור כלומר שהחלב אסור טמא והבשר מותר: כוס כוס זו היא מסוכנת שאמר כוס כוס מהרה שמיד תמות: שהורה בה חכם. כלומר שצריך חכם להורות בה (וחכם שלא היה בה שום ספקא לאסור: שלא הורמו מתנותיה הורוע והלחיים והקיבה: אפי' אוכלת בקיעות. כלומר אפי' אוכלת חתיכות של עץ אם אינה עומדת אסורה:

לז:

וְכַּה מַחִיִּים אֶתִּי אִיסוֹר טַרְפָּה וְחִי"ל **אִיסוֹר חֶלֶב**. פי' צקונטרס ומה מחיים דאיסור מסוכנת אינו אלף מחמת קירוב מיתה חל על איסור חלב נבלה גופה מיבעיא ומדאיצטריך לאשמועינן בנבלה מכלל דמסוכנת לאו טרפה מקרי ואיצטריך לאשמועינן בזה נבלה דאתיא מכח מסוכנת ולא אתיא מכח טרפה שלא נטרפה קודם לכן דמיחול לאיסור חלב ומק"ו דטרפה לא אתיא דטעמא דטרפה לאו משום קירוב מיתה הוא אלא משום חסרון כדמזכרינן לתרווייהו צזכמים בפרק חטאת העוף (דף ע. ע) וקשה לפירושו דלמאי לא ילפינן שפיר שיחול איסור נבלה על איסור חלב מק"ו דטרפה דאי משום דטרפה ממסרה נבלה נמי כיון דמתה אינן לך חסרון גדול מזה ועוד מאי פריך בזה הכי ודלמא איצטריך קרא לנבלה דלא אתיא מכח מסוכנת ההיא נמי אתיא מק"ו [ב] ו לעיל וע"ק נהי נמי דמסוכנת לא הוי צללו דטרפה מ"מ תתסר צעשה מקרא דזאת החיה דמשמע שאינה חיה לא מיכול ומיזה צוה י"ל אי הוה מוקמא קרא דזאת החיה במסוכנת לאוסרה הוה מסתבר יא' ליה נמי לאוקומי בה לאו דטרפה (א) וכי היכי דעשה דזאת החיה מתוקמא בתרווייהו דמרווייהו מיקרו אינה חיה ה"נ לאו דטרפה מתוקמא בתרווייהו וא"כ נבלה יט דכתב דחל על איסור חלב ל"ל ור"מ מפרש דה"ק ומה טרפה דמחיים לא מטמא חייל על איסור חלב נבלה דלאחר מיתה יט מטמא מיבעיא וליכא למיפך דכפרין בפרק חטאת העוף (ג' סע) דטרפה חמורה דחייל איסורה מחיים דהתם קאמר לפי המסקנא דהכא דמסוכנת שריא אצל למאי דצעי למימר השתא דאיסור נבלה נמי מתחיל איסור שלה מחיים דא"ל שלא היתה מסוכנת ומסוכנת אסירא מטעם נבלה מחמת קירוב מיתה ואפילו אם נאמר שלא יח' מסוכנת אלף איסור עשה לא שייך למיפך מה לטרפה שכן מחיים צללו כיון דמ"מ איסור נבלה מחיים שפיר הוה ידעינן לה שיחול על איסור חלב שריא שייך שפיר למיפך מה לטרפה שכן חל איסור שלה מחיים תאמר

בנבלה שאין כאן איסור מחיים כלל והשתא פריך שפיר בזה הכי דלעולם אימא לך מסוכנת אסורה ואצטריך קרא שיבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב (ט) ונבלה דלא הוי מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא דההיא לא נאסר מחיים ולא אתי צק"ו דטרפה ורצינו גרשום היה מפרש ומה מחיים אתי איסור טרפה חייל לאיסור חלב אע"ג דליכא למימר דטרפה מגו דחייל אהאי איסור חייל נמי אהאי איסור דחלב נבלה של אחר מיתה שהיתה מסוכנת בתחלה דאיכא למימר מגו דחייל האי איסור נבלה לאיסור מסוכנת חייל נמי לאיסור חלב לא מיבעיא) אלף ודאי מדאיצטריך קרא למכתב

נבלה מכלל דמסוכנת שריא לגמרי והשתא פריך שפיר ודלמא איצטריך קרא למכתב הש"ס מוכיר מגו זה כלל ועוד דאיכא למיפך דאיכא נמי מגו בטרפה דחייל נמי לאיסור שאינו צזוח ולמ"ד בפרק גיד הנשה (לקמן דף קג.) בהמה בחייה לאצרים עומדת חייל נמי איסור טרפה לאיסור אכר מן החי ואיכא מגו ועוד אפילו כי אמרת דמסוכנת אסירא ואיכא מגו בנבלה לא שייך למילף מק"ו דטרפה כיון דאיכא למיפך מה לטרפה שכן אסורה מחיים כדפרין צזכמים (דף ע. ע): **שֵׁרָא** הורמו מתנותיה. ואם תאמר לרבי יוחנן דאמר לקמן בפרק הזרוע (דף קצג:) האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאליו אוכל טבלים מאי רבותיה דיחזקאל אע"ג דיחזקאל כהן היה כהן עזמו צריך להפריש תרומות ומעשרות ואסור לאכול טבל ויש לומר דרבי יוחנן סבר כמ"ד שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם: **שֵׁרָא** הרהרתי ביום בו'. ואם תאמר מאי רבותיה דיחזקאל והלא כל אדם נמי אסור כדאמר צפ"ק דמסכת ע"ז (דף כ:) ובפרק גערה שנתפתמה (כמוצות דף מו.) ונשמרת מכל דבר רע שלא ירהר ביום כו' וי"ל דאפ"ה חשבי ליה רבותא משום דלמרינן בפרק גט פשוט (צ"ג דף קסד:) שלשה דברים אינן אדם ניגול מהם צכל יום הרהור עצירה ולשון הרע ועיזון מפלה:

השוחרט פרק שני חולין

אי ס"ד טרפה היינו מסוכנת **לכסוב רחמנא חלב נבלה יעשה לכל מלאכה**. לאשמועינן דלא מטמא חלב משום נבלה ולשמוק מזהרת אכילתו ובחלב טרפה ימסוכנת לחודא לכסוב לא תאכלוהו לאשמועינן דחייל איסור מסוכנת לאיסור חלב ולאנא ידענא דכ"ש דכי מייחא אתי נמי איסור נבלה וחייל עליה:

ומה מחיים. דאיסור מסוכנת אינו אלף מחמת קירוב מיתה ואתי וחייל לאיסור חלב נבלה גופה מיבעיא: **אלא**. מדאיצטריך לאשמועינן בנבלה א דאיסור נבלה חייל לאיסור חלב: **מכלל דמסוכנת לאו טרפה מיקרי**. ואצטריך לאשמעין בזה נבלה דאתיא מכח מסוכנת ולא אתיא מכח טרפה שלא נטרפה קודם לכן דמיחול לאיסור חלב. ומק"ו דטרפה דלמרינן ומה מחיים כו' לא מנינן למילף גבי נבלה דאיסור נבלה חייל לאיסור חלב דטעמא דטרפה לאו משום קירוב מיתה הוא אלא משום חסרון כדמזכרינן לתרווייהו צזכמים בפרק חטאת העוף (דף ע. ע): **י' ג'גון שעשאה גיסטרא**. והיא עדיין מפרכסת דלאמר צפ"ק (לעיל דף כה.) עשאה גיסטרא נבלה דזו לא נסתנה קודם נבלותה ואיצטריך לאשמועינן דמיחול איסור נבלה לאיסור חלב: **עשאה גיסטרא**. חתכה לשנים לרצוה: **א"כ**. דמסוכנת אסירא: **לימא קרא חלב נבלה וטרפה וגו'**. ולאשמועינן דאתי איסור נבלה וטרפה וחייל לאיסור חלב ל"ל למכתב וחלב טרפה למידרשיה אייתר ולמימר דטרפה הוה דקאמינא לך דהיא וחלבה אסורים יז וכדמוהרנא לך דחייל איסור טרפה אחלב אלמא שני איסורים יש בה אצל יש לך אחרת שהיא קרובה למיתה כזו ואין בה אלף איסור חלב לצדו: **שחלבה חלוק מבשרה**. שאיסור חלב נהוג בה משולדה ותו לית בה איסורא אחרינא: **הנה נפשי לא מטמאה**. יחזקאל קאמר ליה להקצ"ה לפי שהיה אומר לו קח לך חטים ושעורים וגו' ועוגות שעורים תאכלנה והיא בגללי צואת האדם תעוגינה לעיניהם: **מקרה יוס ומקרה ליעה** לא כתיב בקרא ולא גרסינן ליה: **לידי עומאה**. קרי: **כוס כוס**. שחוט שחוט שלא תמות לפי שמסוכנת היא ונבלה ממנ ליכא גועה

למימר דא"כ מאי רבותיה: **שהורה בה חכם**. שגולד בה ספק והולך"פ לשאל לחכם להחירו: **מתנוסיה**. הזרוע והלחיים והקצה וואע"פ שהוא היה כהן וצלה הרמה יכול לאוכלה: **שריא**. מסוכנת: **היינו רצוטיה**. דאע"ג דשריא כיון דמאיסה לא אכלתיה: **אפילו אוכלת בקיעות**. שישו לה כח פשיעה דכיון דאינה עומדת מסוכנת היא: **יערמי צר יחזקאל** לא פליג דרבי יהודה אלף לטפויי אתא וכן רב חנינא: **בסורא מפני הכי**. כדאמר דרב חנינא הוסיף דארב יהודה אפילו אוכלת בקיעות ובפומצדיתא מתני דרב יהודה גופיה סיים בה הכי:

גועה לעשאה גיסטרא דליכא מגו שהרי לא היתה מסוכנת וקשה לפי שאין הש"ס מוכיר מגו זה כלל ועוד דאיכא למיפך דאיכא נמי מגו בטרפה דחייל נמי לאיסור שאינו צזוח ולמ"ד בפרק גיד הנשה (לקמן דף קג.) בהמה בחייה לאצרים עומדת חייל נמי איסור טרפה לאיסור אכר מן החי ואיכא מגו ועוד אפילו כי אמרת דמסוכנת אסירא ואיכא מגו בנבלה לא שייך למילף מק"ו דטרפה כיון דאיכא למיפך מה לטרפה שכן אסורה מחיים כדפרין צזכמים (דף ע. ע): **שֵׁרָא** הורמו מתנותיה. ומה תאמר לרבי יוחנן דאמר לקמן בפרק הזרוע (דף קצג:) האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאליו אוכל טבלים מאי רבותיה דיחזקאל אע"ג דיחזקאל כהן היה כהן עזמו צריך להפריש תרומות ומעשרות ואסור לאכול טבל ויש לומר דרבי יוחנן סבר כמ"ד שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם: **שֵׁרָא** הרהרתי ביום בו'. ואם תאמר מאי רבותיה דיחזקאל והלא כל אדם נמי אסור כדאמר צפ"ק דמסכת ע"ז (דף כ:) ובפרק גערה שנתפתמה (כמוצות דף מו.) ונשמרת מכל דבר רע שלא ירהר ביום כו' וי"ל דאפ"ה חשבי ליה רבותא משום דלמרינן בפרק גט פשוט (צ"ג דף קסד:) שלשה דברים אינן אדם ניגול מהם צכל יום הרהור עצירה ולשון הרע ועיזון מפלה:

גועה

מסורת הש"ס

א) זכמים ע. ט. (ב) לקמן מד.;
א) [שם]: מנילה כח.,
ד) עיין רש"א,

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה ומה וכו' דבי היי':
ב) בא"ד ויחול על איסור חלב לנבלה וכו' (לומר בטרפה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גבי אפי' אוכלת בקיעות. ג"כ פי' חסוכות של עינים כן פי' הערוך בערך בקע ג':
ב) תר"ה ומה מחיים וכו' ההיא נמי אתיא מק"ו כדמצינא לעיל כ"ל וכו"כ מהרש"א במהדורא במרא וענל קיקיון דיונה וכוונתם למ"ה תמוס' לעיל בדי"ה השתא מחיים וכו' ודלא מהרש"א במהדורא קמא ודיוק:

שיטה מקובצת

א) שלא הרהרתי ביום ובאחי לידי עומאה:
ב) ובחלב טרפה לחודה לכתוב:
ג) אלא משאצטריך לאשמועינן בנבלה מכלל דמסוכנת:
ד) וכדמוהרנא לך. ג"כ ג"א וכדאוקמנא לה דחייל וכו':
ה) חלב לבדו הסי"ד ומה"ד שאין חלבה חלוק מבשרה ששניהם אסורים הסי"ד ומה"ד יש לך אחרת שחלבה חלוק מבשרה שאיסור וכו':
ו) לפי שמסוכנת היא דנבלה ממש:
ז) (ואע"פ שהוא היה כהן ובלא הרמה יכול לאוכלה) נרשם עליו וכו' לא נמצא בס"י:
ח) אפי' אוכלת בקיעות שיש לה חיות וכח בשיניה שאוכלת בקיעות עצים י"ל מחמת דוחק מיתה היא עושה כן וכיון דאינה עומדת מסוכנת היא:
ט) (רמי בר יחזקאל לא פליג אדרב יהודה אלא לטפויי אתא וכן רב חנינא) נרשם עליו וכו' בשב"י לא נמצא:
י) אחיא מק"ו לפירושו:
יא) הוה מסתבר נמי לאוקומי בה לאו דטרפה דכי היכי דעשה:
יב) וא"כ נבלה דכתב רחמנא דחל על איסור חלב:
יג) דלאחר מיתה ומטמא מיבעיא וליכא למפרך:
יד) שלא יהא במסוכנת אלא איסור עשה: